

**ULKOMINISTERIÖN
KEHYSEHDOTUS
2022 - 2025**
Tammikuu 2021

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

SISÄLTÖ

Toimintaympäristö ja hallinnonalan tavoitteet.....	3
Toimintaympäristö	4
Hallinnonalan tavoitteet 2022 - 2025	5
Suunnittelukauden määrärahat ja henkilöstökehyykset.....	7
Ulkoministeriön hallinnonalan tulot	8
12.24.20 Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen vuokratulot.....	8
12.24.99 Ulkoministeriön hallinnonalan tulot	8
Ulkoasiainhallinto	9
24.01.01 Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (smr 2 v)	9
24.01.20 Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen menot (smr 3 v)	14
24.01.21 Ulkoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (smr 2 v).....	14
24.01.29 Ulkoministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (a).....	15
24.01.74 Talonrakennukset (smr 3 v).....	15
Kriisinhallinta	16
24.10.20 Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (a)	16
24.10.21 Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (k)	18
24.10.22 Rauhanvälitys (k)	19
Kansainvälinen kehitysyhteistyö	19
24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö (smr 3 v)	20
24.30.67 Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (smr 2 v)	21
24.30.88 Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (smr 3 v).....	21
24.30.89 Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset (smr 3 v)	22
Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot	22
24.90.50 Eräät valtionavut (k)	22
24.90.51 Häädänalaisten avustaminen (a).....	22
24.90.66 Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (smr 2 v).....	23
24.90.68 Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (smr 3 v).....	27
24.90.87 Pääomasijoitus Instex S.A.S.:lle (smr 3 v)	27
24.90.95 Kurssivaihtelut (a)	28

- LIITTEET:
1. Ulkoasiainhallinnon suunnittelukauden 2022 - 2025 tulot ja määrärahatarve
 2. Ulkoasiainhallinnon investointihankkeet
 3. Asiamuutoslomake

Kehysehdotus perustuu pääministeri Marinin hallitusohjelmaan ja toimintaa ohjaaviin valtioneuvoston selontekoihin ja linjauksiin. Näiden pohjalta on hallinnonalalle määritelty suunnittelukauden 2022 - 2025 hallinnonalan vaikuttavuus- ja tulostavoitteet, jotka ohjaavat hallinnonalan toimintaa ja voimavarojen kohdentamista.

Ministeriön linjausten mukaisesti periaatteena on tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden sekä kestävä kehityksen toteutuminen ministeriön kaikessa toiminnassa.

Ulkoministeriö noudattaa kaikessa toiminnassaan seuraavia arvolauseita:

- **Työskentelemme Suomen ja paremman maailman puolesta.** Edistämme Suomen ja suomalaisten turvallisuutta, menestymistä ja hyvinvointia. Rakennamme oikeudenmukaista ja kestävä maailmaa.
- **Etsimme uusia näkökulmia.** Maailma muuttuu - niin mekin. Uskallamme kyseenalaistaa ja kokeilemme rohkeasti. Kehitymme jatkuvasti ja keskitymme olennaiseen.
- **Löydämme ratkaisut yhdessä.** Keskustelemme avoimesti toistemme näkemyksiä arvostaen. Jaamme tietoa ja osaamistamme ja luomme kumppanuuksia. Suomalaiset ratkaisut auttavat koko maailmaa.
- **Saamme erilaisuudesta voimaa.** On rikkaus, että tulemme monenlaisista taustoista ja teemme erilaisia tehtäviä. Jokaisen työpanos on tärkeä, ja kaikkia tarvitaan onnistumiseen. Yhdessä olemme enemmän.

Toimintaympäristö ja hallinnonalan tavoitteet

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan peruslinja on vakaa ja ennustettava. Se perustuu hyviin kahdenvälisiin suhteisiin, yhteistoimintaan ja vaikuttamiseen Euroopan unionissa (EU) sekä sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestelmään ja kansainväliseen oikeuteen nojaavaan monenkeskiseen yhteistyöhön.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämäärä on vahvistaa Suomen kansainvälistä asemaa, turvata valtion itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, vahvistaa Suomen turvallisuutta ja hyvinvointia sekä ylläpitää yhteiskunnan toimivuutta.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan arvopohjassa keskeistä on ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen, demokratian, rauhan, vapauden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen kaikessa kansainvälisessä toiminnassa. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka on ihmisoikeusperustaista, mikä tarkoittaa ihmisoikeusvaikutusten arviointia kaikessa ulko- ja turvallisuuspoliittisessa toiminnassa.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikallaan Suomi tuottaa turvallisuutta, vastaa globaaleihin haasteisiin ja toimii turvallisen ja oikeudenmukaisen maailman puolesta tarkastellen turvallisuutta laajasta näkökulmasta. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan keinoin vahvistetaan myös sisäistä turvallisuutta. Suomi osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön rauhan ja ihmisoikeuksien turvaamiseksi sekä yhteiskuntien kehittämiseksi. Tavoitteena on vakaampi, ennakoitavampi ja turvallisempi maailma. Suomi edistää avoimen ja sääntöpohjaisen kansainväliseen kauppajärjestelmän kehittämistä tavoitteena Maailman kauppajärjestö WTO:n toimintakyvyn säilyttäminen ja uudistaminen. Suomi tukee yritysten kansainvälistymistä ja integroitumista kansainväliseen kauppaan.

Ulkoasiainhallinto palvelee koko valtionhallintoa, kansalaisia, yrityksiä, järjestöjä, mediaa ja muita yhteistyökumppaneita. Ulkoasiainhallinnon toiminta nojaa kattavaan edustustoverkkoon. Muuttuva ympäristö vaatii ulkoasiainhallinnolta ennakointia, seurantaa, analyysiä, viestintää ja resurssien joustavaa käyttöä. Ulkoasiainhallinnon keskeiset vaikuttamisen välineet ovat tehokas kahden- ja monenvälinen diplomatia eri tasoilla sekä tuloksellinen viestintä. Ulkoasiainhallinto kiinnittää toiminnassaan huomiota tiedolla johtamiseen ja digitalisaation hyödyntämiseen.

Toimintaympäristö

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimintaympäristö on voimakkaassa muutoksessa. Globaalit haasteet, kuten ilmastonmuutos, pandemiat ja teknologisen kehityksen murros, vaikuttavat toimintaympäristöömme itsenäisinä ilmiöinä kärjistäen jo aiemmin tunnistettujen kehityskulkujen vaikutusta. Suurvaltojen keskinäiset suhteet ovat muuttuneet nopeasti, mikä on vaikeuttanut merkittävästi yhteistyötä sääntöpohjaisessa kansainvälisessä järjestelmässä ja heikentänyt osaltaan myös Suomen ja Euroopan lähialueiden turvallisuutta.

Euroopan unioni on Suomen ulkosuhteiden tärkein viitekehys ja vaikutuskanava sekä turvallisuusyhteisö. Suurvaltojen välisissä suhteissa on voimistuvan kilpailun ja vastakkainasettelun, mutta myös keskinäisriippuvuuden elementtejä. Kiinan nopea nousu globaaliksi toimijaksi on muuttanut suurvaltadynamiikkaa. Sen keskiössä on Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kilpailu globaalista johtoasemasta, mikä vaikuttaa valtioiden suhteisiin maailmanlaajuisesti ja pakottaa muut valtiot ja toimijat, kuten EU:n, pohtimaan asemoitumistaan uudessa poliittisessa, taloudellisessa ja ideologisessa kilpailussa.

Afrikan merkitys EU:n naapurina ja strategisena kumppanina kasvaa, mutta yhteistyön vahvistuminen ei ole itsestään selvää. Lähi-idän vakauden edistäminen säilyy kansainvälisen politiikan keskiössä ja suoraan Eurooppaan vaikuttavana tekijänä. Venäjä hakee merkittävämpää asemaa, mikä heijastuu myös Itämeren turvallisuustilanteeseen. Euroopan itäisen naapuruston kehitys vaatii seurantaa. Arktisen alueen geopolitiittinen, ympäristöllinen ja taloudellinen merkitys kasvaa. Yhteistyön syventämistä Ruotsin kanssa jatketaan. Laaja-alainen pohjoismainen yhteistyö on epävakaassa kansainvälisessä toimintaympäristössä yhä tärkeämpää.

Kansainväliset yhteistyörakenteet ml. YK-järjestelmä kärsivät erilaisista vastakkainasetteluista. Sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän ja kansainvälisen oikeuden periaatteiden puolustaminen ja kehittäminen uusia tarpeita vastaaviksi on entistä vaikeampaa jakolinjojen vuoksi; toisaalta niiden puolustaminen on tarpeellisempaa kuin aiemmin. Nouseva protektionismi, kasvanut epäluottamus globaaleihin tuotantoketjuihin ja ylipäättään kriittinen suhtautuminen monenväliseen kauppapolitiikkaan haastavat kansainvälistä kauppajärjestelmää ja Maailman kauppajärjestön (WTO) toimintaa myös Covid-19 -pandemian jälkimainingeissa. Kilpailukyvyyn säilyttämiseksi EU:n tulee kyetä puuttumaan nykyistä paremmin erilaisiin markkinavääristymiin.

Pariisin ilmastopöytäkirja ja kestävän kehityksen tavoitteet määrittelevä Agenda2030 antavat perusteet lähivuosien kansainväliselle yhteistyölle ja Suomen toiminnalle. Äärimmäinen köyhyys maailmassa on vähentynyt, mutta silti sen osuus on huomattava. Covid-19 -pandemia voimistaa monia aiempia kehityskulkuja kuten kansainvälisiin ihmisoikeusnormeihin, demokratiaan ja oikeusvaltioon sitoutumisen kyseenalaistamista ja painetta niitä kohtaan. Pandemian myötä eriarvoisuus on vaarassa lisääntyä ja hauraat valtiot ovat entistä hauraampia. Pandemian laukaisema maailmanlaajuinen taloustaantuma asettaa vaikeita haasteita myös kestävän

kehityksen tavoitteiden saavuttamiselle ja tekee toimintaympäristöstä entistä hauraamman. Kansainvälisen yhteisön tukea tarvitaan enemmän kuin koskaan, jotta kehittyvät maat selviävät pahimman yli ja kohti toipumista. Jälleenrakennus tarjoaa mahdollisuuden rakentaa yhteiskunnista aiempaa kestävämpiä, sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristön kannalta. Tällaista kehityskulkua Suomi kehityspolitiikallaan edistää.

Covid-19 -pandemian aiheuttaman talouden taantumien ennustetaan iskevän kovaa Eurooppaan. Näkymiä heikentää maailmankaupan ja investointien väheneminen ja vientimarkkinoiden elpyminen voi viedä pitkään. Avoimena, ulkomaankaupasta riippuvaisena taloutena Suomelle on erityisen tärkeää edistää suomalaisyritysten toimintamahdollisuuksia niin EU:n sisämarkkinoilla kuin globaalisti. Pandemian jälkeinen elpymisrahoitus, kuten EU:n elpymisväline, tarjoaa samalla uusia mahdollisuuksia aiempaa kestävämmän kehityksen tukemiselle ja kaupallistaloudelliselle yhteistyölle. Pandemia on merkittävästi rajoittanut kansainvälistä kanssakäymistä ja vaikuttaa diplomatian politiikkasäätöihin ja toimintaedellytyksiin. Pandemian johdosta asetettuja rajoituksia on myös useissa valtioissa kohdistettu diplomaattikuntaan Wienin diplomaattisia suhteita koskevan yleissopimuksen vastaisesti, johtaen edustustojen työskentelyn hankaloitumiseen.

Hallinnonalan tavoitteet 2022 - 2025

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Ulkoasiainhallinto

- edistää Suomen ja suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia
- edistää Agenda2030:n toimeenpanoa ja toimii ilmastonmuutoksen torjumiseksi
- edistää sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää
- työskentelee ihmisoikeuksien, tasa-arvon, demokratian ja oikeusvaltiokehityksen vahvistamiseksi
- edistää Suomen kasvua tukevia avoimia taloussuhteita ja tukee suomalaisyritysten osallistumista kansainväliseen kauppaan ja arvoketjuihin
- palvelee.

Hallitusohjelman pohjalta hallinnonalalle on asetettu suunnittelukaudelle 2022 - 2025 tulostavoitteet, jotka tukevat edellä esitettyjä yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita.

Tulostavoitteet 2022 - 2025

- Vahvistamme Suomen kansainvälistä asemaa ja turvallisuutta muuttuvassa maailmanpoliittisessa tilanteessa. Tavoitteena on yhtenäinen, vahva ja toimintakykyinen EU, jolla on kyky ratkaista globaaleja haasteita; painopisteinä ovat pandemiatilanteen jälkihoito, ilmastonmuutoksen torjunta, kaupan sääntöpohjaisuus, EU:n yhteinen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka sekä tiivis transatlanttinen suhde
- Tuemme johdonmukaisesti monenkeskistä sääntöpohjaista järjestelmää ja yhteistyötä sekä toimimme kansainvälisen oikeuden, demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien, erityisesti naisten ja tyttöjen oikeuksien, vahvistamiseksi. Toimeenpanemme Suomen jäsenyyttä YK:n ihmisoikeusneuvostossa vv. 2022 - 2024
- Toteutamme tavoitteellista ilmastopolitiikkaa ja tuemme ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista kaikessa toiminnassamme

- Toteutamme ihmisoikeusperustaista kehityspolitiikkaa, joka poistaa köyhyyttä ja vähentää eriarvoisuutta
- Vaikutamme EU:n kauppasuhteiden kehittämiseen ja kauppasopimusten toimeenpanoon sekä edistämme Suomen vientiä ja suomalaisten yritysten liiketoimintamahdollisuuksia, talouskasvun ja työllisyyden tukemiseksi. Vahvistamme edelleen Team Finland -toimijoiden yhteistyötä ja resursointia
- Tunnistamme Covid-19 -pandemian jälkeiset ensivaiheen markkinoiden avautumiset ja kysynyt ja käynnistämme nopeasti vienninedistämistoimet sekä kehitämme virtuaalisen vienninedistämisen työkaluja tukemaan vientiponnisteluja
- Syvennämme ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä Ruotsin kanssa ja lisäämme Norjan kanssa tehtävää yhteistyötä
- Jatkamme ja kehitämme kumppanuuteen perustuvaa laaja-alaista Nato-yhteistyötä
- Osallistumme konfliktien ennaltaehkäisyyn ja rauhanvälitykseen ja -rakennukseen. Vahvistamme Suomen osallistumista kriisinhallintaan erityisesti YK-operaatioissa ja Afrikassa
- Toimimme kansainvälisen asevalvontajärjestelmän vahvistamiseksi
- Edistämme kansainvälistä yhteistyötä monipuolistuviin turvallisuusuhkiin varautumisessa, ml. hybridi- ja kybervaikuttaminen ja terrorismin torjunta
- Edistämme pohjoismaista yhteistyötä, myös EU:ssa, YK:ssa ja muilla kansainvälisillä foorumeilla sekä tuemme Pohjoismaiden neuvoston ja ministerineuvoston työtä
- Edistämme Itämeren ja arktisen alueen yhteistyötä ja vakautta sekä vahvistamme Suomen polaariroolia
- Jatkamme suhteiden monipuolistamista, syventämistä ja maantieteellistä laajentamista Afrikan maiden kanssa Afrikka-strategian pohjalta
- Vahvistamme tiiviitä ja kattavia kahdenvälisiä suhteita Yhdysvaltain kanssa ja tuemme EU:n transatlanttista suhdetta
- Ylläpidämme tiiviitä ja toimivia suhteita Venäjään EU:n yhteisten politiikkalinjausten puitteissa
- Kehitämme suhteitamme Aasian maihin kokonaisvaltaisesti niin kahdenvälisesti kuin EU:n kautta, painopisteinä erityisesti Kiina ja Intia
- Tiivistämme kahdenvälistä ja alueellista kanssakäymistä Iso-Britannian kanssa.

Sisäiset ja ulkoiset palvelut

- Vahvistamme ja laajennamme edustustoverkkoa hallitusohjelman linjausten mukaisesti
- Vahvistamme vastuullamme olevien maahantuloasioiden käsittelyä ministeriössä ja edustustoissa, erityisesti liittyen työperäiseen maahanmuuttoon, hallinnonalalla valmistellun toimenpideohjelman mukaisesti
- Kasvatamme Suomen kansainvälistä vaikuttavuutta ja Suomen ja suomalaisen osaamisen kiinnostavuutta suunnitelmallisella maakuvatyöllä.

Henkiset voimavarat

- Varmistamme turvallisen työympäristön työyhteisön kaikille jäsenille kehittämällä johtamista ja esimiestyötä sekä työilmapiiriä ja toimintatapoja
- Kehitämme henkilöstöressurssien kohdentamista ottamalla huomioon alue- ja osastorajat ylittävät tehtävät ml. joustava resurssien jakaminen.

Suunnittelukauden määrärahat ja henkilöstökehykset

Valtioneuvosto päätti 16.4.2020 osana julkisen talouden suunnitelmaa hallinnonaloja koskevista valtiontalouden menokehyksistä vuosille 2021 - 2024. Ministeriö on sisällyttänyt kehysehdotuksensa perussuunnitelmatasoon vuosille 2022 - 2025 valtioneuvoston päätöksen mukaisen menokehyspäätöksen, vuoden 2021 talousarvion ja talouspoliittisen ministerivaliokunnan 23.10.2020 linjaukset tulevaisuusinvestointien toiseen vaiheen rahoituksesta. Liitteissä on esitetty momenttikohtaiset määrärahatarpeet suunnittelukaudella. Perussuunnitelmasta poikkeava määrärahatarve on ulkoasiainhallinnon tehtävien pohjalta arvioitu ja erikseen perusteltu tässä asiakirjassa.

Ministeriön suunnittelukauden määrärahatarpeissa korostuu edelleen edustustoverkko ja sen vahvistaminen, kiinteistöjen arvon säilyttäminen ja korjausvajeen vähentäminen sekä kehitysyhteistyömäärärahojen tason säilyttäminen. Kertaluonteisten tulevaisuusinvestointien toiseen vaiheen rahoitusta on sisällytetty kehysehdotuksen yhteensä 11 973 000 euroa talouspoliittisen ministerivaliokunnan käsittelyn mukaisesti. Nämä määrärahat on otettu huomioon ao. momenttien peruslaskelmissa.

Covid-19 -pandemian vaikutukset

Covid-19 -pandemia on merkittävästi vaikeuttanut ulkoministeriön toimintaa. Tässä kehysehdotuksessa on lähdetty olettamasta, että ministeriön ja edustustojen normaali toiminta käynnistyisi aikaisintaan vuoden 2021 syyspuolella. Monien toteuttavien hankkeiden ja toimenpiteiden kustannusarviot tarkentuvat 2021 ja 2022 aikana Covid-19 -pandemiatilanteen selkiytyttyä. Ulkoministeriön siirtyvät erät kasvoivat vuonna 2020 Covid-19 -pandemian aiheuttaman toiminnan väliaikaisen hidastumisen johdosta. Siirtyvien erän arvioidaan eräiden momenttien osalta kasvavan myös vuoden 2021 aikana pandemiasta johtuen. Vuodesta 2022 lähtien siirtyvät erät lähtevät laskemaan mm. kehyskaudella hoidettavien puheenjohtajuuksien ja kansainvälisten kokousten johdosta.

Kehyskaudella Suomi toimii Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajana vuonna 2022, Barentsin euroarktisen neuvoston (BEAC) puheenjohtajana vuosina 2021 - 2023 ja Itämeren valtioiden neuvoston (CBSS) puheenjohtajana vuosina 2024 - 2025. Suomi myös isännöi EU:n Itämeri-strategien vuosifoorumin vuonna 2022 sekä Etelämanner-sopimuksen konsultatiivikokouksen vuonna 2023. Ministeriö palaa näiltä osin tarvittaessa määrärahatarpeisiinsa seuraavien talousarvioiden ja julkisen talouden suunnitelmien yhteydessä.

Osaston 12 tulot ja pääluokan 24 määrärahatarve suunnittelukaudella ovat seuraavat:

Osasto 12	2022	2023	2024	2025
Peruslaskelma	38 938 000	38 892 000	38 956 000	38 910 000
Kehysehdotus	38 938 000	38 892 000	38 956 000	38 910 000
Kehysehdotuksen ja peruslaskelman välinen ero	0	0	0	0

Pääluokka 24	2022	2023	2024	2025
Peruslaskelma	1 323 913 000	1 348 046 000	1 373 582 000	1 421 048 000
Kehysehdotus	1 332 163 000	1 356 296 000	1 381 832 000	1 427 998 000
Kehysehdotuksen ja peruslaskelman välinen ero	8 250 000	8 250 000	8 250 000	6 950 000

Hallinnonalan henkilöstökehyydet:

HTV/vuosi	2021	2022	2023	2024	2025
Edustustoverkko; lähetetty henkilöstö	590	605	604	591	584
Edustustoverkko; paikalta palkatut	938	948	948	948	948
Edustustoverkko yhteensä	1 528	1 553	1 553	1 539	1 532
Ministeriö	876	868	864	860	858
Yhteensä	2 404	2 421	2 417	2 399	2 390

Ulkoministeriön hallinnonalan tulot

12.24.20 Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen vuokratulot

Menojen peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.01.20	2022	2023	2024	2025
VN kehyspäättös	996 000	1 005 000	1 014 000	1 014 000
Kiinteistöjen vuokrantarkistukset				9 000
Peruslaskelma yhteensä	996 000	1 005 000	1 014 000	1 023 000

Ulkomailla sijaitsevat valtion omistamat tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöt siirtyivät ulkoministeriön omistajahallintaan 1.1.2017. Kiinteistöt ovat Villa Lante ja asunto Roomassa, Suomen Ranskan instituutti Pariisissa, Pohjoismaiden paviljonki (kolmasosa) ja Suomen Aalto-paviljonki Venetsian biennaalialueella sekä Suomen Ateenan instituutti asuntoloineen. Kiinteistöt on vuokrattu suomalaisille tiede- ja kulttuurisäätiöille niiden toimintaan ulkomailla.

Instituuttikiinteistöjen ylläpito- ja korjausmenot on budjetoitu momentille 24.01.20.

12.24.99 Ulkoministeriön hallinnonalan tulot

Viisumien käsittelymaksuista saatavien tulojen on tässä kehysehdotuksessa arvioitu olevan 34 215 000 euroa edellisen kehyspäättöksen mukaisesti. Ulkoministeriö seuraa viisumikysynnän kehitystä ja korjaa tarvittaessa tuloarviota vuosittaisten talousarvioiden ja lisätalousarvioiden yhteydessä ottaen huomioon Covid-19 -pandemian vaikutukset viisumikysyntään, viisumisäännösten mukaisen mahdollisuuden viisivuotisiin monikertaviisumeihin ja näiden vaikutuksen erityisesti viisumikysyntään Venäjällä.

Kehysehdotuksessa on otettu huomioon myös YK:lta sotilaallisen kriisinhallinnan palkkausmenoista saatavat korvaukset ja kurssitoiminnasta saatavat tulot, noin 2,2 milj.

euroa/vuosi, momentin 24.10.20 Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot kehusehdotuksen mukaisesti sekä muut tulot, 1,5 milj. euroa/vuosi.

Tulojen peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

12.24.99	2022	2023	2024	2025
VN kehyspääätös	38 045 000	38 045 000	38 045 000	38 045 000
Sotilaallisen kriisinhallinnan palkkausmenokorvaukset YK:lta ja kurssi toiminnan tulot	-103 000	-158 000	-103 000	-158 000
Peruslaskelma yhteensä	37 942 000	37 887 000	37 942 000	37 887 000

Ulkoasiainhallinto

24.01.01 Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (smr 2 v)

Toimintamenojen perussuunnitelmatasona ulkoministeriö pitää valtioneuvoston kehyspääätöstä 16.4.2020, vuoden 2021 talousarviota ja talouspoliittisen ministerivaliokunnan 23.10.2020 linjauksia tulevaisuusinvestointien toiseen vaiheeseen rahoituksesta. Valtiovarainministeriön ohjeistuksen mukaisesti kehusehdotuksessa ei ole otettu huomioon EU:n elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyviä talousarviovaikutuksia.

Ulkoasiainhallinnon tietojärjestelmä- ja perustietotekniikka- ja tietotekniset infrastruktuurihankkeet löytyvät valtionhallinnon hankerekisterisovelluksesta.

Toimintamenojen peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.01.01	2022	2023	2024	2025
VN kehyspääätös	236 587 000	223 751 000	235 538 000	235 583 000
Hybridituhka- ja kybererityisasiantuntija	128 000	128 000	128 000	128 000
Suomen pysyvässä edustustossa EU:ssa; siirto mom. 23.01.01, 26.01.01, 27.01.01 ja 31.01.01 (TA 2021)				
Konsulipalvelujen asiakaspalvelutehtävien tuottaminen Häätäkeskuslaitoksessa; siirto mom. 26.30.02 (TA 2021)	-727 000	-727 000	-727 000	-727 000
Matkavahingot; siirto mom. 28.50.50 (TA 2021)	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Ulkoministeriön matkavahinkoturvan käsitteilyn siirto Valtiokonttorille; siirto mom. 28.20.01 (TA 2021)	-140 000	-140 000	-140 000	-140 000
Erityisasiantuntija Suomen Moskovan suurlähetystössä; siirto mom. 26.01.01 (TA 2021)	267 000	267 000	267 000	267 000
Merikasarmien toimitilojen valvontatekniikkamenot; siirto mom. 23.01.01 (TA 2021)	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
Toimialakohtaiset lisenssimenot; siirto mom. 23.01.01	124 000	124 000	124 000	124 000
Terveysalan asiantuntija Suomen Geneven pysyvässä edustustossa; siirto mom. 33.01.01	294 000	294 000	294 000	294 000
Palkkausten tarkistukset	4 075 000	4 075 000	4 075 000	4 075 000

Team Finland -verkoston vahvistaminen (TA 2021)	7 000 000	7 000 000		
Edustustoverkon vahvistaminen (HO 2019 kertaluonteinen)	1 273 000			
Maahantuloasioiden käsittelyn vahvistaminen edustustoissa ja ministeriössä (HO 2019 kertaluonteinen)	1 000 000			
Elintarvikeviennin edistäminen (HO 2019 kertaluonteinen)	1 000 000			
Ulkoasiainhallinnon tietoturvaratkaisujen kehittäminen (HO 2019 kertaluonteinen)	900 000			
Peruslaskelma yhteensä	251 411 000	246 402 000	239 189 000	239 189 000

Team Finland -verkoston vahvistaminen

Ulkoministeriön keväällä 2020 perustama poikkihallinnollinen kauppapoliittinen neuvotteluryhmä on yhdessä elinkeinoelämän sidosryhmien kanssa identifioinut markkina-alueiden mahdollisuuksia ja tapoja edesauttaa suomalaisen elinkeinoelämän vientimahdollisuuksia Covid-19 -pandemian jälkeisessä kiristyneessä kilpailutilanteessa. Keskeinen väline viennin ja kansainvälistymisen edistämiseksi on Team Finland -verkosto, jonka tehtävänä on edistää suomalaisten yritysten liiketoimintamahdollisuuksia ulkomailla. Tässä työssä Suomen edustustoissa toimivilla Team Finland -asiantuntijoilla on merkittävä rooli.

Suomalaisen viennin edellytysten lisäämiseksi Covid-19 -pandemian myötä muuttuneessa globaalitaloudessa ja kiristyneessä kansainvälisessä kilpailussa edustustoverkkoa on päätetty vahvistaa 20 uudella määräaikaisella Team Finland -asiantuntijalla vuosina 2021 - 2023. Pilotin vuotuiset kustannukset ovat 7,0 milj. euroa, ja vuoden 2021 osalta määrärahat on osoitettu ulkoministeriölle vuoden 2021 talousarviossa. Lisäresurssien rekrytointi on alkanut ja edellä mainitun maa- ja markkina-analyysin pohjalta ulkoministeriössä on identifioitu keskeisimmät alueet/kohteet, joihin resurssit osoitetaan. Valinnassa on painotettu erityisesti potentiaalia suomalaisille yrityksille sekä kestäväen kasvun periaatteita (vihreä elvytys). Suunnittelussa on otettu huomioon myös Team Finland -verkostossa toimivan Business Finlandin resurssointi ja toimintaedellytykset.

Vuoden 2021 rahoitus on otettu huomioon vuoden 2021 talousarviossa hallituksen kertaluonteisten tulevaisuusinvestointien toiseen vaiheen rahoituksena talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjausten mukaisesti.

Kehittämisehdotukset

24.01.01	2022	2023	2024	2025
Peruslaskelma	251 411 000	246 402 000	239 189 000	239 189 000
Edustustoverkon vahvistaminen	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
EU-tason yhteensopivat tietojärjestelmät (EU Interoperability)	1 300 000	1 300 000	1 300 000	
Pekingin toimitilat; vuokra	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Kehysehdotus yhteensä	254 711 000	249 702 000	242 489 000	241 189 000

Edustustoverkko

Ulkosuhteiden hoito nojaa kattavaan edustustoverkkoon. Suomen edustustoverkkoa on viimeisen 15 vuoden aikana jouduttu säästösystistä supistamaan tasolle, joka ei enää vastaa

Suomen tarpeisiin nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Hallitusohjelmassa linjataan neljän uuden edustuston perustamisesta vuosina 2020 - 2022. Ensimmäinen neljästä edustustosta, SL Manila, aloitti toimintansa 1.9.2020. Seuraavat edustustot perustetaan vuosien 2021 - 2022 aikana. Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti edustustoverkkoa on tarkoitus "laajentaa ja vahvistaa muun muassa Afrikassa sekä Etelä- ja Kaakkois-Aasiassa".

Hallitusohjelmaa laadittaessa ei pystytty ottamaan huomioon Covid-19 -pandemian vaikutuksia Suomen taloudelle ja erityisesti ulkomaankaupalle. Ulkoministeriön osallistuminen yritysten viennin ja kansainvälistymisen edistämiseen korostuu aikaisempaakin enemmän, mikä tulee ottaa huomioon perustettavien edustustojen määrässä, sijainnissa ja aikataulussa. Tästä syystä ulkoministeriö on esittänyt lisärahoitusta hallitusohjelmaan sisältyvien edustustojen perustamisen lisäksi kahden uuden edustuston perustamiseen, eli yhteensä viiden uuden edustuston perustamiseen vuosien 2021 - 2022 aikana.

Hallitusohjelman mukaisesti ulkoministeriön toimintamenokehysiin on sisällytetty neljän uuden edustuston pysyvät menot. Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta on sisällyttänyt kertaluonteisten tulevaisuusinvestointien toiseen vaiheeseen rahoitukseen kolmen uuden edustuston perustamisen kertaluonteiset kustannukset vuonna 2021 (TA 2021) ja kahden uuden edustuston perustamisen kertaluonteiset kustannukset vuonna 2022 momenteille 24.01.01 Ulkoasiainhallinnon toimintamenot ja 24.01.74 Talonrakennukset.

Vuonna 2022 suunnitellaan perustettavaksi kaksi uutta edustustoa Etelä-Aasian. Näistä toinen olisi pääkonsulaatti ja toinen kahdenvälinen suurlähetystö Suomen vaikuttavuuden ja kaupallistaloudellisten suhteiden vahvistamiseksi alueella. Perustettavaksi suunnitellun suurlähetystön pysyvät menot ovat noin 1,0 milj. euroa vuodessa eikä niitä voida kattaa ulkoministeriön nykyisistä toimintamenokehysistä. Menojen laskentaperusteena on käytetty kolmen lähetetyn virkamiehen ja viiden paikallisesti palkatun henkilöstövahvuutta sekä alueen keskihintoja.

Toimintaympäristön muutosten ja pidemmän aikavälin tarpeiden analyysiin pohjautuen, edustustoja tulee voida myös sulkea. Edustustoverkon kehittämistä tarkastellaan kokonaisuutena.

Kehysehdoituksessa on edustustoverkon menojen määrittelyssä otettu huomioon linjaus, jonka mukaan kehitysmaissa toimivien edustustojen turvallisuuspalvelumenoja voidaan rahoittaa kehitysyhteistyömäärärahoista vuodesta 2015 alkaen. Lisäksi myös kehitysmaissa toimivien edustustojen kiinteistömenoja voidaan tietyin edellytyksin rahoittaa kehitysyhteistyömäärärahoista vuodesta 2016 alkaen.

Edellisen perusteella ulkoministeriö esittää momentin 24.01.01 määrärahoja korotettavaksi 1 000 000 eurolla/vuosi vuodesta 2022 alkaen.

EU-tason yhteensopivat tietojärjestelmät (EU Interoperability)

Euroopan unionin sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseksi jäsenvaltioiden viranomaisilla on oltava mahdollisuus käyttää EU-tietojärjestelmiin tallennettua tietoa tehokkaasti. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksilla (EU) 2019/817 ja 2019/818 on luotu sisäiseen turvallisuuteen, rajaturvallisuuteen ja muuttoliikkeen hallintaan liittyvien EU-tason tietojärjestelmien yhteentoimivuutta (EU Interoperability) säätelevä viitekehys. Näitä tietojärjestelmiä ovat EU:n viisumitieto-järjestelmä (VIS), turvapaikanhakijoiden sormenjälkitietojärjestelmä (Eurodac) ja Schengenin tietojärjestelmä (SIS) sekä uudet järjestelmät; rajanylitystietojärjestelmä (Entry/Exit

System, EES), Euroopan matkustustieto ja -lupajärjestelmä (ETIAS) sekä keskitetty järjestelmä niiden jäsenvaltioiden tunnistamiseksi, joilla on kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden tuomioita koskevia tietoja (ECRIS-TCN). Järjestelmät ovat toisiaan täydentäviä ja - lukuun ottamatta Schengenin tietojärjestelmää (SIS) - ne koskevat ainoastaan kolmansien maiden kansalaisia.

Asetukset tulivat voimaan kesäkuussa 2019. Kokonaisuuteen liittyvät myös kutakin EU:n laajuista tietojärjestelmää (EES, ETIAS, SIS, VIS, Eurodac, ECRIS-TCN) tai niiden muuttamista koskevat asetusehdotukset, joissa säännellään tarkemmin toiminnallisia muutoksia kuhunkin järjestelmään. Yhteentoimivuuteen liittyvät tietojärjestelmä-toiminnallisuudet rakennetaan vaiheittain vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavan eurooppalaisen viraston (eu-LISA) toimesta vuoteen 2024 mennessä. Yhteentoimivuus ja tiedon eheys edellyttävät Euroopan laajuista yhteistyötä sekä yhtäaikaista toteutusta ja käyttöönottoa. EU-tason tietojärjestelmien yhteentoimivuushanke on sekä EU-tasolla että kaikkien jäsenvaltioiden kansallisesti toteutettava laaja hankekokonaisuus, jonka sisältö ja toteutusaikataulu tarkentuvat vielä hankeaikana. Koronaviruspandemian vaikutuksia ei ole vielä täysimääräisesti arvioitavissa.

Yhteensopivat tietojärjestelmät vaativat järjestelmäkehitystä myös ulkoministeriön siihen kytkeytyvän kansallisen viisumijärjestelmän ja konesalipalvelujen osalta. Ulkoministeriö tarjoaa näiden osalta palveluja myös muille viisumiviranomaisille. Vuosina 2022 - 2024 lähtien VIS-uudistuksen EU Interoperabilitysta johtuvista muutostöiden ja niiden vaatimien henkilöstötarpeiden, 4 - 5 henkilötyövuotta, kokonaiskustannukset ovat noin 1,3 milj. euroa vuosi. Näitä menoja ei ole voitu ottaa huomioon edellisissä kehysvalmisteluissa johtuen valmisteluvaiheen epävarmoista tiedoista, ml. VIS-asetus.

Edellisen perusteella esittää momentin 24.01.01 määrärahoja korotettavaksi 1 300 000 eurolla/vuosi vuosina 2022 - 2025.

Pekingin toimitilojen vuokra

Suomen suurlähetystön Pekingissä nykyinen kanslia on tilojensa puolesta liian pieni sekä kunnoltaan huono. Ulkoministeriö on varannut momentin 24.01.74 Talonrakennukset investointiohjelmassaan 7,2 milj. euroa kanslian vaihtamiseksi. Ulkoministeriö on valmistellut vuodesta 2019 lähtien suurlähetystön kanslian vuokratoimitilahankkeen uuden toimitilan valintaa. Paikallinen agentti on kartoittanut alustavien vaatimusdokumenttien määritysten mukaisia toimitilaehdokkaita.

Uuden kanslian kokonaistilarave on noin 1700 htm², jossa on mukana nykyisten toimintojen lisäksi akuutit ja tulevien vuosien laajenemistarpeet sekä ajanmukaisiin kokoustamiseen, edustautumiseen ja viestintäjärjestelmiin liittyvät tilatarpeet. Business Finland on ilmoittanut syksyllä 2019, että he eivät muuta uuden kanslian yhteyteen. Sijainnin osalta edustusto on määrittänyt soveliaat ja saavutettavat kohteet Pekingin liikekeskustassa. Ulkoministeriön määrittämät rakennus- ja talotekniset sekä toiminnallisen turvallisuudet tarpeet ottavat huomioon paikallisen toimintaympäristön turvallisuuteen liittyvät haasteet sekä paikallisen ilmaston paikoitellen erittäin heikon laadun.

Noin 20 kohteen arviointi, kahdeksan kohteen kohdekatselmukset ja neljän kohteen omistajien kanssa käytyjen tarkempien katselmusten, alustavien luonnossuunnitelmien ja teknisten ja kaupallisten neuvottelujen myötä uusi kohde pystyttiin valitsemaan kesällä 2020. Edellä mainittujen tarpeiden perusteella suoritettujen arviointien, katselmusten, luonnossuunnitelmien

ja neuvottelujen perusteella ulkoministeriön vaatimusten mukaisesti ja kokonaistaloudellisesti parhaimmaksi kohteeksi on osoittautunut GENESIS-kiinteistö. Vuokrakauden pituus on viisi vuotta ja vuosivuokra 1,73 milj. euroa, joka on noin 1,0 milj. euroa enemmän kuin nykyisen kanslian vuokra. Vuokrakauden kokonaisvuokra on 8,2 milj. euroa.

Edellisen perusteella ulkoministeriö esittää momentin 24.01.01 määrärahoja korotettavaksi 1 000 000 eurolla/vuosi vuodesta 2022 alkaen.

Toiminnan tulot

Ulkoministeriön hallinnonalan maksustrategiassa vuodelta 2005 on linjattu hallinnonalan maksullisuus- ja maksuttomuusperusteet sekä ja hinnoitteluperusteet. Maksustrategiassa on selkeytetty viranomaistoiminnan ja maksullisuuden ja maksuttomuuden rajanvetoa sekä ulkopuolisen rahoituksen perusteita. Maksustrategian sekä valtion maksuperustelain ja -asetuksen yleisten periaatteiden pohjalta ulkoministeriö on 1.9.2020 lukien vahvistanut uuden maksuasetuksen.

Toimintamenomäärärahaan nettoutetut tulot vuosina 2017 - 2025 (milj. euroa):

milj. euroa	2017	2018	2019	2020 ennuste	2021 arvio	2022	2023	2024	2025
24.01.01	11,4	12,9	13,5	10,4	10,5	13,0	13,0	13,0	13,0

Covid-19 -pandemia vaikuttaa myös erityisesti edustustoista saataviin maksullisen toiminnan tuottoihin. Vuoden 2020 osalta tulojen ennustetaan jäävän 10,4 milj. euroon ja vuonna 2021 tuloja kertynee 10,5 milj. euroa, mikä on 3,0 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2021 talousarviossa arvioitiin. Tulojen arvioidaan vuosina 2022 - 2025 nousevan takaisin talousarvion 2020 tasolle: maksullisen toiminnan tuotot (julkisoikeudelliset suoritteet) 6,4 milj. euroa, muut suoritteet 5,7 milj. euroa ja muut tulot 0,9 milj. euroa. Tulokertymässä on otettu huomioon EU:lta saatavat yhteisrahoitteisen toiminnan tulot sekä puolustusvoimilta saatavat yhteistoiminnan kustannusten korvaukset.

Siirtyvät erät

Toimintamenojen (24.01.01), siirtyneen määrärahan, käytettävissä olevan määrärahan ja seuraavalle vuodelle siirtyvän määrärahan määrä on esitetty alla olevassa taulukossa ministeriön kehusehdotuksen mukaisina. Taulukosta ilmenee määrärahan käyttö vuosina 2017 - 2019, arvio vuosien 2020 ja 2021 määrärahan käytöstä sekä arvio vuosien 2022 - 2025 määrärahatarpeesta.

Ulkoministeriön siirtyvä erä kasvoi vuonna 2020 Covid-19 -pandemian aiheuttaman toiminnan väliaikaisen hidastumisen johdosta. Siirtyvän erän arvioidaan kasvavan myös vuoden 2021 aikana pandemiasta johtuen. Arvion mukaan ministeriön ja edustustojen normaali toiminta käynnistyisi aikaisintaan vuoden 2021 syyspuolella. Vuodesta 2022 lähtien siirtyvä erä lähtee laskemaan voimakkaasti mm. kehyskaudella hoidettavien puheenjohtajuuksien ja kansainvälisten kokousten johdosta. Ministeriö palaa tältä osin määrärahatarpeisiinsa seuraavien talousarvioiden ja julkisen talouden suunnitelmien yhteydessä.

milj. euroa	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
24.01.01	220,8	222,6	225,3	239,7	251,3	254,7	249,7	242,5	241,2
siirtynyt	30,3	27,4	28,2	20,4	32,6	35,8	33,9	26,8	18,0
käytettävissä	251,1	250,0	253,5	260,1	283,9	290,5	283,6	269,2	259,2
siirto seur. vuodelle	28,8	28,2	20,4	32,6	35,8	33,9	26,8	18,0	10,2
käyttö	223,7	221,8	233,1	227,5	248,1	256,6	256,9	251,2	249,0

Edellä esitetyn perusteella ministeriön kehusehdotus on 254 711 000 euroa vuonna 2022, 249 702 000 euroa vuonna 2023, 242 489 000 euroa vuonna 2024 ja 241 189 000 euroa vuonna 2025.

24.01.20 Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen menot (smr 3 v)

Menojen peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.01.20	2022	2023	2024	2025
VN kehyspäättös	1 896 000	1 005 000	1 014 000	1 014 000
Kiinteistöjen vuokrantarkistukset				9 000
Peruslaskelma yhteensä	996 000	1 005 000	1 014 000	1 023 000

Ulkomailla sijaitsevat valtion omistamat tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöt siirtyvät ulkoministeriön omistajahallintaan 1.1.2017. Kiinteistöt ovat Villa Lante ja asunto Roomassa, Suomen Ranskan instituutti Pariisissa, Pohjoismaiden paviljonki (kolmasosa) ja Suomen Aalto-paviljonki Venetsian biennaalialueella sekä Suomen Ateenan instituutti asuntoloineen. Kiinteistöt on vuokrattu suomalaisille tiede- ja kulttuurisäätiöille niiden toimintaan ulkomailla.

Momentin määrärahaa käytetään ulkomailla sijaitsevien tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen ylläpitomenoihin sekä näiden kiinteistöjen rakennus- ja korjaushankkeisiin. Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöistä saatavat vuokratulot on budjetoitu momentille 12.24.20.

Siirtyvät erät

Vuodelle 2021 määrärahaa arvioidaan siirtyvän noin 3,9 milj. euroa. Siirtyvän määrärahan suuruuteen vaikuttaa erityisesti Covid-19 -pandemia.

24.01.21 Ulkoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (smr 2 v)

Menojen peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.01.21	2022	2023	2024	2025
VN kehyspäättös	1 155 000	1 155 000	1 155 000	1 155 000
Peruslaskelma yhteensä	1 155 000	1 155 000	1 155 000	1 155 000

Momentin määrärahaa käytetään ministeriön hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tärkeitävien investointien, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankkimiseen.

Määrärahaa on tarkoitus käyttää mm. uuden kansallisen viisumijärjestelmän jatkokehitykseen.

Siirtyvät erät

Vuodelle 2021 ei arvioida siirtyvän määrärahaa.

24.01.29 Ulkoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (a)

Menojen peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.01.29	2022	2023	2024	2025
VN kehyspäättös	13 857 000	14 220 000	14 220 000	14 220 000
Peruslaskelma yhteensä	13 857 000	14 220 000	14 220 000	14 220 000

Momentin määrärahaa saa käyttää myös kehitys yhteistyöhön käytettyjen ja kotimaasta hankittujen palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

24.01.74 Talonrakennukset (smr 3 v)

Menojen peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.01.74	2022	2023	2024	2025
VN kehyspäättös	8 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000
Edustustoverkon vahvistaminen (HO 2019 kertaluonteinen)	3 300 000			
Peruslaskelma yhteensä	11 300 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000

Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainhallinnon toimitilojen rakennus- ja korjaushankkeisiin sekä myös valtiolle vuokrattujen tilojen peruskorjausluonteisten korjaus- ja muutostöiden maksamiseen. Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena. Peruslaskelmassa on otettu huomioon talouspoliittisen ministerivaliokunnan 23.10.2020 linjaukset kertaluonteisten tulevaisuusinvestointien toiseen vaiheeseen rahoituksesta. Vuonna 2022 määrärahoissa on tältä osin otettu huomioon kahden uuden edustuston kertaluonteiset perustamiskustannukset.

Momentin määrärahat on sidottu vuoden 2017 tilinpäätöksen tase-arvoon siten, että ne vastaavat noin 5 % tasearvosta. Ministeriön vuosien 2021 - 2029 investointisuunnitelma perustuu hallinnonalan uuteen kiinteistöstrategiaan ja tämän kehusehdotuksen mukaiseen määrärahatasoon. Ulkoministeriö lähtee siitä, että määrärahatasoa tulee voida tarkastella seuraavan hallituskauden alussa.

Covid-19 -pandemian vaikutukset

Covid-19 -pandemia on merkittävästi vaikeuttanut ulkoministeriön ulkomailla sijaitsevien kiinteistöjen peruskorjaushankkeiden läpivientiä. On todennäköistä, että eräät suunnittelu- ja toteutusvaiheessa olevat merkittävät peruskorjaushankkeet tulevat viivästymään. Tämä vaikuttaa niiden kustannusarvioihin ja toteuttamissuunnitelmiin sekä voi vaikeuttaa niille talousarvioissa osoitettujen määrärahojen käyttöä.

Momentilta toteuttavien hankkeiden kustannusarviot tarkentuvat toteuttamissuunnitelmien edetessä vuosien 2021 ja 2022 aikana Covid-19 -pandemiatilanteen selkiytyttyä. Ulkoministeriö varaa mahdollisuuden palata tarvittaessa näihin hankkeisiin vuosittaisten talousarvioiden ja lisätalousarvioiden yhteydessä, ml. nykykehityksen ylittävät määrärahatarpeet.

Myytävät kiinteistöt

Kehyskaudella selvitetään edelleen useiden virka-asuntojen ja kanslioiden myyntimahdollisuuksia sellaisissa tapauksissa, joissa tilat eivät enää palvele tarkoitustaan. Nämä tuodaan talousarviokäsittelyyn tapauskohtaisesti. Yllättävät toimitilojen vaihtotarpeet eri kohteissa ovat erittäin todennäköisiä muun muassa terveydellisistä (sisäilmaongelmat) ja turvallisuudesta johtuvista syistä.

Kiinteistöjen myyntien yhteydessä tulee käsitellä myös uuden kiinteistön rahoitus (osto/vuokraus) ja ottaa se huomioon tarkoituksenmukaisella tavalla ulkoasiainhallinnon määrärahoissa.

Siirtyvät erät

Vuodelle 2021 määrärahaa arvioidaan siirtyvän noin 22,4 milj. euroa. Määräraha siirtyy käynnissä oleviin kiinteistöhankeisiin sidottuna. Siirtyvän määrärahan suuruuteen vaikuttaa erityisesti Covid-19 -pandemia.

Kriisinhallinta

Hallitusohjelman mukaisesti konfliktinesto, rauhanvälitys ja -rakennus ovat Suomen ulkopolitiikan vahvistuva painopiste. Suomi pitää yllä ja kehittää valmiuksiaan osallistua kansainvälisiin siviili- ja sotilaallisen kriisinhallinnan tehtäviin yhdessä muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa. Osallistuminen palvelee niin vastuunkantoa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisestä kuin Suomen oman suorituskyvyn ja valmiuksien kehittämistä.

Muuttuvat kansainväliset tilanteet ja tarpeet, kuten uudet konfliktit tai uudet kriisinhallintaoperaatiot, merkitsevät sitä, että Suomen pitää säännöllisesti arvioida osallistumistaan kansainväliseen kriisinhallintaan. Tämä koskee niin mahdollisiin uusiin operaatioihin osallistumista kuin myös olemassa olevien osallistumispäätösten jatkamista. Harkinta tehdään aina operaatiokohtaisesti; uusia konflikteja ei voida ennustaa eikä ottaa huomioon kehysuunnittelussa.

24.10.20 Suomalaisen kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (a)

Menojen peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.10.20	2022	2023	2024	2025
VN kehyspäätös	53 080 000	53 080 000	53 080 000	53 080 000
Peruslaskelma yhteensä	53 080 000	53 080 000	53 080 000	53 080 000

Momentin määrärahaa saa käyttää sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitetun kriisinhallintahenkilöstön palkkaus-, päiväraha-, muonanparannusraha- ja koulutusmenojen sekä valtion eläkemaksun ja kriisinhallintahenkilöstölle palvelusajaksi otetun

henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen sekä sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön ryhmätapaturmavakuutusta vastaavien etuuksien maksamiseen ja niistä aiheutuvien hallintokulujen maksamiseen, kansainvälisen kriisinhallintayhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin, kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavasta tuesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen puolustussektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen, sellaisten kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden, joihin Suomi ei lähetä henkilöstöä tai muutoin osallistu, taloudellisesta tukemisesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen ja kansallisen kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Pääosa momentin määrärahoista siirretään puolustusvoimien käyttöön. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot budjetoidaan puolustusministeriön pääluokkaan momentille 27.30.20.

YK:n maksamat palkkausmenokorvaukset on budjetoitu momentille 12.24.99.

Operaatiokohtainen erittely peruslaskelmatason mukaisesti:

Momentti 24.10.20	2022	2023	2024	2025
04. Kosovon kriisinhallintaoperaation menot, 21 sotilasta	2 036 000	2 036 000	2 036 000	2 036 000
05. Yhteiset menot	9 870 000	8 881 000	9 870 000	8 881 000
08. Resolute Support -operaatio, Afganistan, 60 sotilasta	7 263 000	7 263 000	7 263 000	7 004 000
09. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämeneihin ja niiden jatkamiseen, kansallisen kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintameneihin	4 649 000	5 948 000	6 489 000	6 948 000
11. EU:n Somalian koulutusoperaation menot, 10 sotilasta	1 278 000	1 278 000	1 278 000	1 278 000
14. Libanonin kriisinhallintaoperaation menot, 200 sotilasta	15 842 000	15 532 000	15 842 000	15 532 000
15. EU:n Malin koulutusoperaation menot, 12 sotilasta	1 328 000	1 328 000	1 328 000	1 328 000
16. Malin YK-operaation menot (MINUSMA), 10 sotilasta	1 295 000	1 295 000	1 295 000	1 295 000
18. Irakin koulutusoperaation menot, 75 sotilasta	7 615 000	7 615 000	7 615 000	7 615 000
23. Naton Irakin koulutusoperaation menot, 5 sotilasta	531 000	531 000	531 000	531 000
24. EUNAVFOR MED Irini-operaation menot, 10 sotilasta	1 373 000	1 373 000	1 373 000	1 373 000
Yhteensä	53 080 000	53 080 000	53 080 000	53 080 000

Siirtyvät erät

Vuodelle 2021 arvioidaan siirtyvän ulkoministeriön kirjanpidossa 60 000 euroa.

Momentin määräraha on vuoden 2021 talousarviossa palautettu arviomäärärahaksi. Ulkoministeriö on ohjeistanut puolustusvoimia peruuttamaan vuoden 2020 tilinpäätöksessä vuodelta 2020 käyttämättä jääneet määrarahat siten, että vuodelle 2021 siirtyy puolustusvoimien kirjanpidossa 5,0 milj. euroa.

24.10.21 Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (k)

Menojen peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.10.21	2022	2023	2024	2025
VN kehyspäättös	18 625 000	19 625 000	19 625 000	19 625 000
Siviilikriisinhallinnan valmiudet, asiantuntijataso nostaminen; siirto mom. 26.01.04 (TA 2021)	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Vaalitarkkailurekrytoinnit; siirto mom. 26.01.04	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Peruslaskelma yhteensä	18 485 000	19 485 000	19 485 000	19 485 000

Suomi on osallistunut siviilikriisinhallintaan viime vuosina 100 - 150 asiantuntijan vuotuisella vahvuudella. Valtioneuvoston kehyspäättöksen mukaiset määrärahat mahdollistavat siviilikriisinhallintastrategian mukaisen kansallisen 150 asiantuntijan tavoitetason viimeistään vuonna 2023.

Määrärahaa saa käyttää kriisinhallintatoiminnasta ulkomaille osallistuvasta suomalaisesta siviilihenkilöstöstä aiheutuvien menojen ja Suomen siviilikriisinhallintatoiminnasta aiheutuvien muiden menojen maksamiseen, vaalitarkkailijatoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen, siviilikriisinhallinnan tehtävissä toimivalle henkilöstölle otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen, siviilikriisinhallinnan projekteihin ja koulutukseen sekä siviilikriisinhallintaa tukevien hankkeiden valtionavustuksiin. Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäättösperusteisena.

Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet budjetoidaan sisäministeriön pääluokkaan momentille 26.01.04.

Momentilta myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia. Järjestöiltä saatavat tulot budjetoidaan momentille 12.24.99.

Vaalitarkkailurekrytoinnit

Suomi osallistuu kansainväliseen vaalitarkkailuun lähettämällä tarkkailijoita EU:n ja Etyjin järjestämille tarkkailumissioille. Tällä hetkellä ulkoministeriö vastaa tarkkailijoiden rekrytoinneista. Etyj tarkkailee vaaleja osallistujavaltoidensa alueella. EU järjestää tarkkailumissioita Euroopan ja Etyj-alueen ulkopuolella Aasiassa, Afrikassa ja Etelä-Amerikassa. Suomi on lähettänyt vuosittain yhteensä 50 - 60 tarkkailijaa Etyj- ja EU-missioihin. Valtaosa vaalitarkkailuun osoitetusta määrärahasta 300 000 euroa (95%) menee Etyj-tarkkailuun, jossa lähettävä maa maksaa kaikki tarkkailijan kustannukset. EU:n tarkkailumissioissa EU maksaa lähes kaikki kulut.

Ulkoministeriö, sisäministeriö ja siviilikriisinhallintakeskus CMC ovat yksimielisiä siitä, että vaalitarkkailurekrytoinnin siirto siviilikriisinhallintakeskukselle on perusteltua, sillä vaalitarkkailun ja muiden siviilikriisinhallinnan tehtävien hoitaminen samassa paikassa tuo selviä synergiaetuja ja kustannustehokkuutta. Vaalitarkkailijat ovat osittain samoja henkilöitä kuin siviilikriisinhallinta-asiantuntijat. Lisäksi vaalitarkkailijana toimiminen tukee siviilikriisinhallinta-asiantuntijoiden urapolkua ja auttaa valinnoissa EU:n tai Etyjin siviilikriisinhallintatehtäviin. Keskuksella on myös

mahdollisuus järjestää vaalitarkkailijoiden koulutusta, mikä parantaa Suomen tarjoamien vaalitarkkailijoiden ammattitaitoa.

Muissa Pohjoismaissa ja myös Saksassa vaalitarkkailurekrytointeja ja -koulutusta hoitaa siviilikriisinhallintakeskusta vastaava toimija, joka myös vastaa joko kokonaan tai osittain siviilikriisinhallinta-asiantuntijoiden rekrytoinneista. On havaittu, että kyseisten maiden tarkkailijat on yleisesti ottaen varustettu paremmalla koulutus- ja taitotasolla kuin suomalaiset tarkkailijat. Vaalitarkkailurekrytointien siirtämisen siviilikriisinhallintakeskukselle voidaan katsoa kohottavan suomalaisten tarkkailijoiden laatua.

Vaalitarkkailurekrytointien siirron johdosta esitetään momentilta 24.01.01 siirrettäväksi 100 000 euroa sisäministeriön momentille 26.01.04 Kriisinhallintakeskuksen toimintamenot vaalirekrytointeja hoitavan henkilön palkkaukseen vuosina 2022 - 2025. Ulkoministeriö odottaa, että tämän siirtymäkauden aikana sisäministeriö vakiinnuttaa vaalitarkkailijarekrytoinnin osaksi omaa toimintaansa, ml. määrärahaehykset.

Edellä esitetyn perusteella ministeriön kehusehdotus on vuositasolla 18 485 000 euroa vuonna 2022 ja 19 485 000 euroa vuosina 2023 - 2025.

24.10.22 Rauhanvälitys (k)

Menojen peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.10.22	2022	2023	2024	2025
VN kehyspäättös	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Konfliktineston, rauhanvälityksen ja rauhanrakentamisen kyvykkyyden parantaminen (HO 2019 kertaluonteinen)	2 500 000			
Peruslaskelma yhteensä	4 500 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000

Määrärahaa saa käyttää sellaisen rauhanvälitystoiminnan menoihin ja siihen liittyvän kapasiteetin vahvistamiseen, johon Suomi osallistuu, rauhanvälitystä tukeviin kahdenvälisiin ja monenkeskisiin hankkeisiin, kansainvälisissä järjestöissä ja niitä vastaavissa organisaatioissa toimivista asiantuntijoista näille organisaatioille aiheutuvien menojen maksamiseen, rauhanvälittämistä tukevien hankkeiden valtionavustuksiin ja enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin. Peruslaskelmassa on otettu huomioon talouspoliittisen ministerivaliokunnan 23.10.2020 linjaukset kertaluonteisten tulevaisuusinvestointien toiseen vaiheeseen rahoituksesta.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Ulkoministeriön kehusehdotus pohjautuu valtioneuvoston kehyspäättökseen vuosille 2021 - 2024. Hallitusohjelman mukaisesti pidemmän aikavälin tavoitteena on kehitysrahoituksen nostaminen YK:n tavoitteiden mukaiseen 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta (BKTL).

Kehysehdotuksen mukainen julkisen kehitysavun osuus

Luvut milj. euroa	2022	2023	2024	2025
24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö	733,649	769,680	802,464	849,682
Muu ODA	487,864	487,864	487,864	487,864
ODA yhteensä	1 221,513	1 257,544	1 290,328	1 337,546
BKTL-osuus %	0,4880	0,4853	0,4805	0,4805
BKTL (VM:n ennuste 1.9.2020, vuosi 2025 laskettu vuosien 2020 - 2025 ka. BKTL:n kasvulla), milj. euroa	250 333	259 152	268 555	278 382

24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö (smr 3 v)

Momentin peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.30.66	2022	2023	2024	2025
VN kehyspäättös	733 649 000	769 680 000	802 464 000	802 464 000
BKTL-tason säilyttäminen vuoden 2024 tasolla (0,4805 %)				47 218 000
<i>Valtuus</i>	<i>460 795 000</i>	<i>460 795 000</i>	<i>460 795 000</i>	<i>460 795 000</i>
Peruslaskelma yhteensä	733 649 000	769 680 000	802 464 000	849 682 000

Vuoden 2025 määrärahataso

Ulkoministeriö lähtee kehysehdotuksessaan siitä, että vuoden 2025 varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahalla säilytetään vähintään julkisen kehitysyhteistyön vuoden 2024 bruttokansantulo-osuuden taso. Näin laskettuna vuoden 2025 varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahojen tulee olla vähintään 849 682 000 euroa, jotta arvion mukaan saavutetaan kevään 2020 kehyspäättöksen mukainen BKTL-osuus, joka on 0,4805 %.

Myöntö- ja sopimusvaltuudet

<i>Valtuus</i>	2022	2023	2024	2025
Kehysehdotus	733 649 000	769 680 000	802 464 000	849 682 000
Sidottu valtuuksilla ml. nyt esitetyt valtuudet	542 419 872 (74 %)	551 788 667 (72 %)	551 978 072 (69 %)	585 975 370 (69 %)
Kehyskauden valtuussuunnitelma	460 795 000	460 795 000	460 795 000	460 795 000
<i>Valtuusehdotus</i>	<i>460 795 000</i>	<i>460 795 000</i>	<i>460 795 000</i>	<i>460 795 000</i>

Kehitysyhteistyössä valtuuksien käytöllä parannetaan rahoituksen ennakoitavuutta, ja vähennetään hallinnollista työtä monivuotisten päätösten avulla. Tässä kehysehdotuksessa varsinaisen kehitysyhteistyön valtuuksista ja voimassa olevista päätöksistä aiheutuvista menoista jää vuotuisen määräraha-kehukseen riittävä vähintään 20 % sitomattomien määrärahojen osuus. Vuotuinen sitomisaste ei nouse yli 80 %. Valtuusesitys ei myöskään linjaa tulevien vuosien käyttösuunnitelmakohtaista jakoa, vaan se pohjautuu tämän hetkiseen tarpeeseen.

Edellisen perusteella myöntö- ja sopimusvaltuuksia arvioidaan tarvittavan 460 795 000 euroa vuodessa vuosina 2021 - 2024.

Siirtyvät erät

Vuodelle 2021 määrärahoja arvioidaan siirtyvän 120 milj. euroa. Siirtävistä eristä arvioidaan olevan varainmyöntöpäätöksillä sidottua noin 95 milj. euroa (sitomatonta noin 25 milj. euroa).

Edellä esitetyn perusteella ministeriön kehusehdotus on 733 649 000 euroa vuonna 2022, 769 680 000 euroa vuonna 2023, 802 464 000 euroa vuonna 2024 ja 849 682 000 euroa vuonna 2025. Momentille esitetään myöntö- ja sopimusvaltuuksia 460 795 000 euroa vuodessa vuosina 2022 - 2025.

24.30.67 Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (smr 2 v)

Momentin peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.30.67	2022	2023	2024	2025
VN kehyspäätös	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Peruslaskelma yhteensä	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen ulkoministeriön toimialaan liittyville demokratia- ja oikeusvaltiokehitystä edistäville toimijoille.

Määrärahasta myönnettävä valtionavustus voi kattaa avustuksen kohteena olevasta toiminnasta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyden määrän. Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Määrärahasta myönnetään valtionavustusta Demo Finlandille, joka on suomalaisten eduskuntapuolueiden yhteistyöjärjestö ja edistää moniarvoista demokratiakehitystä, sekä perusteilla olevalle uudelle oikeusvaltiotoimijalle, joka kokoaa suomalaista osaamista oikeusvaltion edistämisen tueksi.

24.30.88 Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (smr 3 v)

Momentin peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.30.88	2022	2023	2024	2025
VN kehyspäätös	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Peruslaskelma yhteensä	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000

Määrärahaa saa käyttää Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) uusien osakkeiden merkitsemisestä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

24.30.89 Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset (smr 3 v)

Momentin peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.30.89	2022	2023	2024	2025
VN kehyspäättös	129 730 000	129 730 000	129 730 000	129 730 000
Peruslaskelma yhteensä	129 730 000	129 730 000	129 730 000	129 730 000

Määrärahaa saa käyttää finanssisijoituksiin ja lainainstrumentteihin osana Suomen kehitysyhteistyötä. Määrärahaa on tarkoitus käyttää kohteisiin, jotka kansantalouden tilinpidossa eivät lisää valtiontalouden alijäämää ja joilla on palaumaodote.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

Siirtyvät erät

Vuodelle 2021 määrärahoja arvioidaan siirtyvän 190 milj. euroa, josta 80 milj. euroa on sidottua määrärahaa.

Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot

24.90.50 Eräät valtionavut (k)

Momentin peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.90.50	2022	2023	2024	2025
VN kehyspäättös	1 641 000	1 641 000	1 641 000	1 641 000
Peruslaskelma yhteensä	1 641 000	1 641 000	1 641 000	1 641 000

Momentin määrärahaa käytetään valtionavustusten maksamiseen ulkoministeriön toimialaan liittyville järjestöille. Valtionavustuksista järjestetään erilliset hakukierrokset.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäättösperusteisena. Momentilta myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

24.90.51 Häädänalaisten avustaminen (a)

Momentin peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.90.51	2022	2023	2024	2025
VN kehyspäättös	45 000	45 000	45 000	45 000
Peruslaskelma yhteensä	45 000	45 000	45 000	45 000

Momentin määrärahaa käytetään konsulipalvelulain (498/1999, muut. 204/2000, muut. 421/2014, muut. 970/2014, muut. 896/2015, muut. 204/2018, muut. 174/2019) mukaan häädänalaisessa asemassa olevien henkilöiden kotiuttamisesta ja avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

24.90.66 Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (smr 2 v)

Menojen peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.90.66	2022	2023	2024	2025
VN kehyspäättös	89 803 000	90 077 000	90 370 000	90 370 000
Maksuosuus YK:n rauhanturvajoukoille	-4 451 000	-4 451 000	-4 451 000	-4 451 000
Euroopan neuvoston jäsenmaksut	220 000	220 000	220 000	220 000
OECD:n jäsenmaksu	-205 000	-220 000	-236 000	
WTO:n jäsenmaksu	-31 000	-51 000	-71 000	-71 000
Maksuosuus Kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC)	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Maksuosuus EU/Athena-mekanismiin yhteisiin kuluihin	700 000	700 000	700 000	700 000
Muutokset muissa jäsenmaksuissa ja rahoitusosuuksissa	1 012 000	1 012 000	1 012 000	1 012 000
Valuuttakurssivoitot	-2 474 000	-2 474 000	-2 475 000	-2 472 000
Peruslaskelma yhteensä	84 564 000	84 803 000	85 059 000	85 298 000

Peruslaskelma perustuu kehusehdotuksen laadinnan yhteydessä tarkistettuihin arvioihin Suomen maksuosuuksiin kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuista ja rahoitusosuuksista. Yllä olevassa taulukossa esitetään nämä muutokset vuositasolla verrattuna valtioneuvoston kehyspäättökseen.

Maksuosuus EU/Athena-mekanismiin yhteisiin kuluihin

Maksuosuuden perustana on neuvoston päätös 2015/528/YUTP eli EU-maiden sopima Athena-mekanismi -rahoitussääntö. Rahoitussääntö koskee EU:n sotilaallisten kriisinhallintaoperaatioiden kulujen ns. yhteisten kustannusten määräytymistä ja jakautumista jäsenmaiden kesken. Maksu vaihtelee vuosittain. Siihen vaikuttavat käynnissä olevat EU:n sotilaalliset kriisinhallintaoperaatiot, mutta myös mahdolliset EU-maiden tulevat päätökset uusista operaatioista. Tämän vuoksi maksuosuuden summaa ei voida etukäteen tarkkaan ennakoida. Vuonna 2020 EU:lla on käynnissä 6 sotilaallista kriisinhallintaoperaatiota, joista useimmat jatkunevat myös vuonna 2021. Iso-Britannian EU-eroon liittyen Iso-Britannian kanssa on sovittu, että se maksaa oman osuutensa monivuotisista ohjelmista vuoden 2020 loppuun asti. Brexitin vaikutukset jäsenmaiden vuoden 2021 maksuosuuksiin eivät ole vielä vahvistuneet.

EU-jäsenmaat ovat hyväksyneet uuden rahoitusinstrumentin, Euroopan rauhanrahaston (European Peace Facility, EPF) perustamisen EU:n tulevalle rahoituskehyskaudelle 2021 - 2027. Euroopan rauhanrahastoa esitetään EU:n budjetin ulkopuolelle, mutta sitä käsitellään osana ulkosuhderahoitusneuvotteluja. Rahastosta esitetään rahoitettavaksi EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) alaisia toimia, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla. Rauhanrahastosta rahoitettaisiin EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) alaisten sotilaallisten operaatioiden yhteisiä kustannuksia, kolmansien maiden tai muiden kansainvälisten toimijoiden rauhanturvaoperaatioita sekä tuettaisiin kolmansien maiden asevoimien kapasiteetin vahvistamista. Euroopan rauhanrahasto korvaa Athena-mekanismiin.

Rauhanrahaston kansallisten maksuosuuksien ollessa vielä epävarmoja on tässä kehusehdotuksessa otettu huomioon määrärahararve Athena-mekanismiin mukaisesti perustuen

vuoden 2020 toteutuneisiin menoihin ja Brexitin vaikutuksiin vuonna 2021. Näin laskien määrärahatarve on 1 900 000 euroa/vuosi.

Rauhanrahaston kansallisten maksusuuksien varmistuttua ulkoministeriö korjaa momentin 24.90.66 määrärahaesitystä vastaavasti.

Valuuttakurssivoitot

Kurssimuutokset vaikuttavat huomattavasti momentin määrärahatarpeeseen, sillä maksujen kokonaissummasta noin 50 % on US-dollaripohjaisia. Verrattuna edelliseen kehyspäättökseen vähentävät kurssivaihtelut momentin määrärahatarvetta noin 2 474 000 eurolla.

Kehittämisehdotukset

24.90.66	2022	2023	2024	2025
Peruslaskelma	83 364 000	83 603 000	83 859 000	84 098 000
YK:n sihteeristön poliittinen osasto (DPPA); lisärahoitus	600 000	600 000	600 000	600 000
Tuki ihmisoikeusvaltuutetun toimistolle (UNHCHR, OHCHR); lisärahoitus	4 200 000	4 200 000	4 200 000	4 200 000
Freedom Online Coalition	150 000	150 000	150 000	150 000
Kehysehdotus yhteensä	89 514 000	89 753 000	90 009 000	90 248 000

YK:n sihteeristön poliittinen osasto (DPPA); lisärahoitus

erityisesti rauhanvälityskyvyn sekä konfliktien ehkäisyyn tähtäävien toimien vahvistamiseksi. YK:n sihteeristön poliittisen osaston DPPA:n ydintoimintoihin kuuluu konfliktien ennaltaehkäisy ja konfliktinratkaisu ja YK:n rauhan ja turvallisuuden pilarien uudistuksen myötä osaston toimintaan kuuluu myös rauhanrakennus. DPPA rahoittaa merkittävän osan (n. 40 prosenttia) toiminnastaan vapaaehtoisrahoituksella, ja osaston riippuvuus budjetin ulkopuolisesta rahoituksesta on viime vuosina ollut kasvussa. Suomi on tukenut vapaaehtoisrahoituksella poliittisen osaston toimintaa vuodesta 2009 lähtien. DPPA:n vapaaehtoisrahoitus perustuu monivuotiseen rahoitusvetoomukseen, joka on vuosille 2020 - 2022 yhteensä 135 miljoonaa dollaria, päivitetyn vetoomuksen mukaan vuodelle 2021 pyydetään 45 miljoonaa dollaria.

DPPAn toimintaa ohjaa strateginen suunnitelma, joka perustuu kokonaisvaltaiseen käsitykseen rauhasta. Nopean, kriisirahoitusikkunan ohella uusina rahoitusikkunoina perustettu teknologia ja innovaatio-ikkuna, sekä paikallisten aloitteiden ikkuna. DPPAn on arvioitu pystyneen säilyttämään toimintakykynsä myös COVID-19 pandemian keskellä.

Uusina teemattisina painopisteinä poliittisen osaston toiminnassa on uudet teknologiat, ilmastoon liittyvät riskit sekä nuorison osallistuminen.

Rauhanvälitys ja konfliktien ehkäisy ovat Suomen ulkopoliittikan pitkäjänteisiä prioriteetteja. Suomi on painottanut YK:n toimintakyvyn vahvistamista sekä riittävien resurssien turvaamista näille toiminnoille, ml. YK:n poliittisille operaatioille. Poliittisen osaston strategisen suunnitelman tavoitteiden voi katsoa olevan erittäin hyvin linjassa Suomen ulkopoliittisten tavoitteiden ja YK painopisteiden kanssa.

Suomen vapaaehtoisrahoituksella on tarkoitus tukea DPPA:n joustavaa operatiivista toimintaa konfliktien ennaltaehkäisemiseksi ja ratkaisemiseksi. Suomen avustus suunnataan erityisesti

rauhavälitykseen ja siihen liittyvään tukitoimintaan, sovitteluun sekä rauhansopimusten toimeenpanon tukemiseen, huomioiden myös uudet painopisteet (uudet teknologiat, ilmasto ja turvallisuus jne.).

Vuonna 2019 Suomi oli 14. suurin DPPA:n rahoittaja, vertailun vuoksi todettakoon, että pohjoismaista muut paitsi Islanti ovat tuntuvasti Suomea merkittävämpiä rahoittajia.

Edellisen perusteella ulkoministeriön YK:n poliittiselle osastolle (DPPA) maksettavaa Suomen vapaaehtoisrahoitusta korotettavaksi vuodesta 2021 lähtien 1 000 000 euroon, mikä tarkoittaa 600 000 euron lisäystä kehyksiin vuosittain. Vuoden 2021 osalta tuen kasvu on tarkoitus kattaa momentin siirtyvillä erillä.

Tuki YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimistolle (OHCHR); lisärahoitus

YK:n ihmisoikeuspolin rahoitus on vain noin 3 % YK:n sääntömääräisestä budjetista. Nykyisessä globaalissa poliittisessa ilmapiirissä, jossa kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää ja ihmisoikeuksia kyseenalaistetaan voimakkaasti, ihmisoikeusrahoitukselle ei löydy riittävää tukea YK:n yleiskokouksen V-komiteassa. Lisäksi COVID-19 -pandemia on tuonut mukanaan sen, että myös valtioiden vapaaehtoisrahoituksen jatkuvuus OHCHR:lle on epävarmalla pohjalla. OHCHR on ajautunut rahoituskriisiin, kun samanaikaisesti ihmisoikeusagendan vahvistaminen olisi entistä tärkeämpää globaalien kriisien ml. pandemian asettaessa ihmisoikeuksien toteutumiselle haasteita. Rahoituskriisin vuoksi OHCHR ei esimerkiksi pysty toimeenpanemaan kaikkia YK:n ihmisoikeusneuvoston mandatoimia tehtäviä, mistä syystä niitä joudutaan lykkäämään tai ne ovat vaarassa peruuntua.

Suomi pyrkii YK:n ihmisoikeusneuvoston jäseneksi kaudelle 2022 - 2024. Yhtenä ehdokkaiden valintaan vaikuttavana tekijänä pidetään myös OHCHR:lle maksettavan rahoituksen tasoa. Suomen rahoituksen turvaaminen YK:n tärkeimmälle ihmisoikeustoimijalle tulevana vuosina on myös linjassa ulko- ja turvallisuuspolitiikan ihmisoikeusperustaisuutta korostavan hallitusohjelman kanssa.

Norjan kokonaistuki OHCHR:lle vuonna 2019 oli 18,8 miljoonaa US dollaria, Ruotsin 17,9 miljoonaa US dollaria ja Tanskan 11,7 miljoonaa US dollaria. Suomen kokonaistuki OHCHR:lle vuonna 2020 on 5,55 miljoonaa euroa, josta yleisavustusta 3,0 miljoonaa euroa. Kehyksiin yleisavustukseen on sisällytetty 1,8 milj. euroa ja loput 1,2 milj. euroa on katettu momentin siirtyvillä erillä.

Edellisen perusteella ulkoministeriö esittää OHCHR:n yleisavustuksen nostamista 6 000 000 euroon/vuosi kaudelle 2021 - 2025, mikä tarkoittaa 4 200 000 euron lisäystä kehyksiin vuosittain. Vuonna 2021 on tarkoitus osoittaa ONCHR:lle yleisavustusta 6,0 milj. euroa, josta 4,2 milj. euroa katetaan momentin siirtyvillä erillä.

Freedom Online Coalition

Freedom Online Coalition (FOC) on merkittävin hallitustenvälinen vapaata, avointa ja turvallista internetiä edistävä ihmisoikeusjärjestö. Järjestöllä on 32 jäsenmaata. Siihen liittyneet maat ovat sitoutuneet kunnioittamaan ja edistämään ihmisoikeuksien toteutumista sähköisissä tietoverkoissa (internet). Keskeistä ovat muun muassa sanavapauden, kokoontumisvapauden ja yksityisyyden suojan turvaaminen.

Internetin ja sosiaalisen median merkitys on lisääntynyt osana ihmisoikeuksien toteutumista ja toisaalta niiden loukkaamista. Suomen tavoitteena on profiloitua keskeisenä toimijana ihmisoikeuksien ja digitalisaation alueella ja Suomen jäsenyys FOC:n johtoryhmässä sekä Suomen tuleva FOC-puheenjohtajuus vuonna 2021 istuvat erinomaisesti tähän tavoitteeseen.

Puheenjohtajana Suomi pyrkii lisäämään FOC:n toiminnan pitkäjänteisyyttä, vaikuttavuutta ja näkyvyyttä kehittämällä jo olemassa olevia toimintatapoja ja pyrkimällä varmistamaan näiden toimintojen jatkuvuus Suomen puheenjohtajuuskauden jälkeen. FOC:n toiminnan vahvistaminen on erityisen tärkeää tilanteessa, jossa autoritaariset maat pyrkivät vahvistamaan tietoverkkojen viranomaisvalvontaa ja ihmisoikeuksien yleismaailmallisuutta haastetaan sekä tietoverkkojen toiminnassa että niiden ulkopuolella. Suomen tavoitteena on vaikutuskykyisempi järjestö, jossa useammat jäsenmaat ovat aktiivisesti mukana ja jolla on keinoja vastata autoritaaristen hallintojen aseman vahvistumiseen digitaalisten järjestelmien kehityksessä.

Suomen FOC-puheenjohtajuus vuonna 2021 on osa Marinin hallitusohjelman mukaista, ihmisoikeuksia korostavaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Puheenjohtajuus antaa mahdollisuuden edistää kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää (ml. ihmisoikeusjärjestelmä) ja Suomen ihmisoikeuspolitiikan prioriteetteja sekä tuoda esiin Suomea tasa-arvoisena korkean digitaalisen teknologian maana.

Puheenjohtajamaana Suomi järjestää vuosittaisen Freedom Online -konferenssin loppuvuonna 2021 Suomessa. Lisäksi Suomen on tarkoitus isännöidä YK:n yleiskokouksen korkean tason viikon yhteydessä järjestettävä FOC-jäsenmaiden ministeritason tapaaminen.

FOC-puheenjohtajuuden laadukas ja näkyvä toteutus vuonna 2021 hyödyttää lisäksi Suomen pyrkimystä päästä YK:n ihmisoikeusneuvoston jäseneksi vuosille 2022 - 2024 sekä toimintaa neuvoston jäsenenä.

FOC:n varoja hallinnoi Lontoossa sijaitseva tukitoimisto Global Partners Digital.

Edellisen perusteella esitetään Freedom Online Coalitionille 150 000 euroa vuotuista rahoitusta vuosina 2022 - 2025. Vuoden 2021 rahoitus on tarkoitus hoitaa momentin siirtävistä eristä.

Siirtyvät erät

Vuodelle 2021 arvioidaan siirtyvän noin 16,7 milj. euroa vuoden 2020 määrärahoista.

Edellä esitetyn perusteella ministeriön kehusehdotus on 89 514 000 euroa vuonna 2022, 89 753 000 euroa vuonna 2023, 90 009 000 euroa vuonna 2024 ja 90 248 000 euroa vuonna 2025.

24.90.68 Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (smr 3 v)

Menojen peruslaskelmataso on vuosina 2022 - 2025:

24.90.68	2022	2023	2024	2025
VN kehyspääätös Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyön vahvistaminen (HO 2019 kertaluonteinen)	2 800 000 2 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Peruslaskelma yhteensä	4 800 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000

Momentin määrärahaa käytetään Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen monenvälisiin hankkeisiin sekä pohjoisen ulottuvuuden politiikkaa ja hallituksen Venäjä-politiikan toimeenpanoa tukeviin hankkeisiin. Peruslaskelmassa on otettu huomioon talouspoliittisen ministerivaliokunnan 23.10.2020 linjaukset kertaluonteisten tulevaisuusinvestointien toiseen vaiheen rahoituksesta.

Alueellinen yhteistyö vaikuttaa edistävästi niin Suomen ja lähialueiden turvallisuuteen ja hyvinvointiin, ympäristön tilaan, ilmastolle haitallisten päästöjen vähentämiseen, ihmisten terveyteen kuin taloudellisiin toimintamahdollisuuksiin. Keskeisiä yhteistyömekanismeja ovat pohjoiset alueneuvostot (Arktinen neuvosto, Barentsin euroarktinen neuvosto ja Itämeren valtioiden neuvosto) sekä pohjoisen ulottuvuuden kumppanuudet. Painopisteenä ovat ympäristö- ja ilmastoasiat. Alueellisen yhteistyön merkitys Suomen ulkopoliitikassa korostuu Suomen lähialueiden turvallisuustilanteen muutoksen myötä.

Momentin määrärahaa esitetään käytettäväksi vuonna 2022 enintään 9 henkilötyövuotta ja vuosina 2023 - 2025 enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkausmenojen maksamiseen valtion virastoissa ja laitoksissa.

Siirtyvät erät

Vuodelle 2021 määrärahaa arvioidaan siirtyvän ulkoministeriön kirjanpidossa 0,3 milj. euroa.

24.90.87 Pääomasijoitus Instex S.A.S.:lle (smr 3 v)

Momentin peruslaskelmataso on vuosina 2021 - 2024:

24.90.87	2022	2023	2024	2025
VN kehyspääätös Instex S.A.S.:n lisäpääomitus (LTAIV 2020/TA 2021)	- 300 000	- 300 000	-	-
Peruslaskelma yhteensä	300 000	300 000	0	0

Määrärahaa saa käyttää Instex S.A.S:n osakkeiden merkintähinnan ja muun pääoman maksamiseen.

Suomi on vuonna 2020 liittynyt Iranin kaupan rahoitusinstrumenttiin merkitsemällä noin 2 % ranskalaisen osakeyhtiön Instex S.A.S.:n osakekannasta. INSTEX:in tarkoituksena on hoitaa Iranin ja Euroopan väliseen kauppaan liittyvä rahaliikenne niin, että eurooppalaisten

hyödykkeiden viejät Iraniin saavat maksunsa eurooppalaisilta iranilaishyödykkeiden tuojilta ja päinvastoin. INSTEX toimii vain Yhdysvaltojen pakotteiden ulkopuolisilla kauppasektoreilla.

Suomi on sitoutunut lisäpääomittamaan Instex S.A.S.:ia vuosina 2022 - 2023.

Siirtyvät erät

Vuodelta 2020 ei siirry määrärahaa vuodelle 2021.

24.90.95 Kurssivaihtelut (a)

Momentin peruslaskelmataso on vuosina 2021 - 2024:

24.90.95	2022	2023	2024	2025
VN kehyspääätös	500 000	500 000	500 000	500 000
Peruslaskelma yhteensä	500 000	500 000	500 000	500 000

Momentin määrärahaa käytetään valtiolla käytössä olevien taloushallinnon tietojärjestelmien valuuttatietojen ja pankkien virallisten päivänkurssien välisten laskennallisten kurssierojen kattamiseen ja muiden valuuttamääräisten ulkomaisten maksujen laskennallisten kurssierojen kattamiseen.